

Obisk delegacije LR Kitajske

14. novembra 1973 nas je pod vodstvom namestnika predsednika komiteja za telesno kulturo in šport LR Kitajske Ju-Pu-Hsueha, obiskala delegacija Državnega komiteja za telesno kulturo LR Kitajske.

Naš direktor je v kratki dobrodošlici čestital gostom k velikim uspehom LR Kitajske na področju telesne kulture in športa in jim nato na kratko predstavil dejavnost in pomen naše tovarne pri proizvodnji športnih artiklov.

Gostje, ki so bili oblečeni v originalna kitajska oblačila, so zelo pozorno poslušali podatke o kolektivu, zlasti še dejstvo, da naša tovarna izvira iz NOB in da se je v zadnjem desetletju povzpela med največje proizvajalce športnih artiklov v Evropi in na svetu.

V razgovorih smo obravnavali tudi poslovne in morebitne neposredne ekonomske stike na področju športa, za kar sta zainteresirani obe strani. Po izjavi vodje delegacije je možnosti vsekakor dovolj. Po povratku domov bodo kitajski predstavniki obvestili o svojih razgovorih tudi ostale merodajne faktorje.

Vodji delegacije smo podarili par smuči in palic. Za darilo se je zahvalil z besedami:

»Ta par vaših smuči bomo podarili najboljšemu kitajskemu smučarju, da ga bo preskusil. Hvala za dragoceno darilo.«

Člane delegacije smo povabili na ogled tovarne. Gostje so se zelo zanimali za izdelavo posameznih artiklov. Svoje zadovoljstvo so izražali tudi s tem, da so nasmejani kdaj pa kdaj kakemu delavcu ali delavki pripeli na prsi njihovo športno značko.

Obisk je potekal v obojestransko zadovoljstvo in je velikega pomena tudi za bodoči razvoj poslovnih stikov. Upamo, da bomo v bližnji prihodnosti lahko navezali poslovne stike tudi z LR Kitajsko.

Sprejem delegacije LR Kitajske, pred upravnim poslopjem

Uspešno
novo
leto

1974

in dobre smuke

Nekaj posnetkov iz obiska delegacije LR Kitajske

Gen. direktor dipl. ing. Jože Osterman izroča vodji delegacije Ju-Pu-Hsuehu par smučí

Tudi gostje so se oddolžili z dragocenim darilom

Anekdota

Naš veteran v smučarskih skokih in prvi direktor Elana Rudi FINZGAR je želel da bi tudi njegovi sinovi postali smučarski skakalci. Ko jih je neko poletje treniral, je moral vsak izmed njih opraviti nekaj

»suihih« skokov s kozolca, vsakič za prečko više. Rudi je bodril svoje junake (v kroparskem dialektu): »Na trebuh se vrzi, trebuha še nihče ni zlomil!«

Kako pozorno so si kitajski strokovnjaki ogledovali proizvodni postopek

Obračun za tričetrletje

Ko gledamo tričetrletni obračun, so odpreme za izvoz še v polnem teku, za domači trg pa se prodajna sezona šele začne. Čeprav je pred nami samo še četrtna leta, pa bo realizacija približno še tolikšna kot v prvem tričetrletju. Za naše podjetje je takšno gibanje realizacije že stalni vsakoletni pojav in ravno tako sezonsko gibanje realizacije povzroča tudi razne probleme.

Naj našteto le najpomembnejše:

— Zaloge gotovih izdelkov, ki so poprečno višje kot v podjetjih, ki nimajo sezonske prodaje. Višje zaloge pa povzročajo višje stroške za obresti na kredite in zavarovalne premije, pa tudi razpoložljivi skladišni prostor mora biti večji. To pa zopet povzroča višje stroške zaradi večje amortizacije in drugih stroškov skladiščenja. Višje zaloge pa ne povzročajo samo višjih stroškov, temveč predstavljajo osnovni problem večja vezava obratnih sredstev. Obratnih sredstev ni možno dobiti v neomejenih zneskih kljub razmeroma visoki obrestni meri. Narodna banka je ravno v letošnjem letu začela v okviru stabilizacijskega programa izvajati ostre restriktivne ukrepe za kredite za obratna sredstva. To nam je povzročilo v poslovanju dosti težav in to kljub izrednemu razumevanju, ki ga je imela do našega podjetja naša področna banka.

Že v začetku letošnjega leta smo napovedali, da bo leto 1973 leto težav zaradi predvidenih negativnih vplivov. Predvidevanja so se na žalost več kot uresničila.

— Že tretja zima z malo ali nič snega v Evropi je povzročila, da so kupci v inozemstvu zmanjšali naročila ali pa vsaj zelo oklevali z dokončnim naročilom oz. specifikacijo. Start v proizvodnji v začetku leta je bil zato zelo zadržan, kar se pozneje zaradi manjkajoče delovne sile ni več dalo nadoknaditi.

Proizvodnja zato ni dosegla predvidene višine. Zaradi vpliva fiksnih režijskih stroškov pa je dosežena manjša proizvodnja dražja kot je bila sicer.

— Valutne spremembe v svetu so ravno tako zelo negativno vplivale na naše poslovanje. Do revalvacije tujih valut je prišlo ravno v državah, od koder največ uvažamo (npr. ZR Nemčija, Švica, Avstrija). Ker je udeležba uvoznih materialov v na-

ših izdelkih razmeroma visoka, smo z deviznimi spremembami več izgubili kot pridobili. Negativni vplivi pa so še toliko večji, ker je vrednost italijanske lire in ameriškega dolarja do drugih valut padala, na Italijo in ZDA pa odpade precejšen del našega izvoza.

— Kljub zamrznitvi cen pa cene proizvodnih materialov in uslug stalno naraščajo. Poleg porasta cen domačih materialov tudi cene iz uvoza niso več stabilne. Tudi iz inozemstva najavljajo podražitve, kar je posebno občutno pri materialih za obrat plastike.

— Zaradi podražitve domačih in uvoznih materialov ter uslug bi praviloma morali povečati cene naših izdelkov. Vendar pa so cene naših izdelkov trdno zamrznjene in jih ni mogoče tako enostavno spremeniti. Vrsto izdelkov zato že prodajamo z izgubo ali pa je dosežena razlika le minimalna.

V primerjavi z letom 1972 smo v letu 1973 dosegli v prvih devetih mesecih sledeče rezultate, izražene v indeksih:

celotni dohodek	100,9
porabljena sredstva	91,4
dohodek	121,0
zakonske in pogodbene obveznosti	153,0
ostanek dohodka	10,8
dosežena proizvodnja	78,6
skupna dosežena prodaja	100,9
dosežena prodaja v izvoz	104,1
dosežena prodaja doma	98,0

Lipnik Jože

Izdajanje glasila uskladiti z zakonom

V februarju letos je bil sprejet nov zakon o javnem obveščanju. Zakon prinaša nekaj novosti predvsem v določbah, ki zagotavljajo vpliv širše družbene skupnosti na sredstva javnega obveščanja. Kljub nekoliko specifičnem položaju glasil delovnih organizacij morajo tudi le-te upoštevati te spremembe.

Z novim zakonom o javnem obveščanju je treba uskladiti ustanovitelska razmerja med ustanovitelji — organizacijam združenega dela ali temeljnimi organizacijam združenega dela ter njihovimi glasili. Pri tem bi vas radi opozorili na nekatere najpomembnejša vprašanja iz zakona o javnem obveščanju:

Vsako glasilo, časopis ali drugo sredstvo javnega obveščanja mora imeti po zakonu temeljno vsebinsko zasnovo. Temeljna vsebinska zasnova vsebuje osnove koncepta in uredniške politike glasila ter temeljna politična izhodišča, ki so vodilo uredništva pri obveščanju delovnih ljudi. Najširši okvir javnega obveščanja v naši družbi je samoupravna socialistična ureditev Jugoslavije.

Temeljno vsebinsko zasnovo izoblikuje uredništvo glasila skupaj s predstavniki ustanovitelja (organizacije združenega dela, oziroma delavskega sveta), sprejema pa jo najvišji samoupravni organ v organizaciji združenega dela. Po zakonu

je treba o temeljni vsebinski zasnovi organizirati razpravo z vsemi zainteresiranimi tudi v okviru Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Pri glasilih delovnih organizacij je takšno razpravo možno organizirati v okviru Socialistične zveze ali v okviru Zveze sindikatov. Razprava je pomembna zlasti takrat, kadar so glasila delovnih skupnosti hkrati tudi že lekolno sredstvo javnega obveščanja (za krajevno skupnost, občino ali regijo). Vendar pa je tudi pri internih glasilih takšna razprava o temeljni vsebinski zasnovi koristna.

Tudi glasila delovnih skupnosti morajo imeti svoj družbeni organ upravljanja. Ta naj bi zagotavljal vpliv tako imenovane širše družbene skupnosti na delovanje glasila. Sestavljen iz delegacije širše družbene skupnosti (predstavnika sindikata, Zveze komunistov, Zveze mladine, predstavnika poslovnega združenja itn.) ter iz delegatov uredniškega odbora in sodelavcev glasila.

Družbeni organ upravljanja in uredništvo torej ne moreta biti ista. Družbeni organ upravljanja ima pravice in dolžnosti v zvezi s splošno politiko glasila, igra vlogo kontrole in skrbi za realizacijo temeljne vsebinske zasnove (29. člen zakona o javnem obveščanju), medtem ko uredništvo ali redakcija konkretno oblikuje vsebino glasila.

Po zakonu o javnem obveščanju je treba sestav delegacije širše družbene skupnosti — ne poimenovalski, temveč katere organizacije in organi imenujejo svoje delegate — uskladiti z vsemi zainteresiranimi v okviru Socialistične zveze oziroma Zveze sindikatov. Na ta način zakon zagotavlja ustrezen sestav družbenih organov, ki bodo resnično vplivali kot širša družbena skupnost na uredniško politiko glasila.

Glavne in odgovorne uredniške imenuje odgovornilec (najvišji samoupravni organ organizacije združenega dela oz. temeljne organizacije združenega dela).

Glasila delovnih skupnosti morajo uskladiti z določbami novega zakona tudi svoje poslovniške oziroma svoja pravila o delovanju uredništva ali redakcije.

Novo ustanovljena glasila delovnih skupnosti morajo izpolniti seveda še druge pogoje, ki jih zahteva zakon: prijava, sklep o ustanovitvi, navedba odgovornega urednika itn. Iste pogoje morajo izpolniti tudi tista glasila, ki sicer že izhajajo, niso pa prijavljena oziroma niso ustanovljena na način, ki ga predpisuje zakon.

Zakon v javnem obveščanju določa tudi roke, v katerih morajo glasila in druga sredstva javnega obveščanja urediti svoje ustanoviteljske odnose. Rok za to je februar 1974.

0 delegatskem sistemu in delegatskih razmerjih

Delegatski sistem tvori jedro novih ustavnih sprememb, ker si z njim delavski razred in drugi delovni ljudje znova prilaščajo odtujeno oblast. Zato ni naključje, da spremljajo razprave o delegatskem sistemu ne le pomisleki in vprašanja, ki so plod nepoučenosti in dvoma v to novost, temveč jo spremljajo tudi pripombe, poročene iz odpora zaradi izgubljenih pravic o odločanju. Pojavljajo se namreč pripombe, da bo delegatski sistem drag, zamotan in neučinkovit. Takih pripomb ni mogoče vedno razumeti kot dobronamerne. Pesimisti

namreč premalo razmišljajo, kako ustvariti čim uspešnejši delegatski sistem. Isti ne dovoljujejo vodilnim delavcem kandidirati za delegate, čeprav je znano, da je to doslej že veljalo za direktorje pri volitvah v delavski svet in za sodnike kot državne uradnike.

V razpravi se je pojavilo tudi vprašanje, kako delegatski sistem čim bolj učinkovito uresničiti v praksi. Ali naj temeljne samoupravne skupnosti posebej volijo delegate v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti in ali ne bi kazalo iz ene in iste delegacije pošiljati v obe skupnosti. To bi omogočalo koordinacijo med delegacijami predvsem za delovanje v številnih samoupravnih interesnih skupnostih, ki se bodo razvile. Predlagali so, naj bi družbenopolitične skupnosti imele več zborov delovnih skupnosti pač pa enoten zbor združenega dela. Izrazili pa so tudi pomislek, češ da bo težko uskladiti mandatne dobe delegatov, ker se različne skupščine ne bodo sočasno oblikovale.

Zastavili so tudi vprašanje, ali ni mogoče ali celo smotno, da bi delegate za skupščine samoupravnih interesnih skupnosti in za delavske svete v organizacijah združenega dela volili delavski sveti temeljnih organizacij združenega dela. S tem bi bilo lažje usklajevati mandatne dobe za posamezne delegacije.

Vsekakor bi kazalo mandatno dobo izenačiti in s tem omogočiti lažjo in sočasno neposredno izvolitev.

Predvideti je treba tudi možnost za samoupravno združevanje delegacij v več TOZD, ker vsaka TOZD ne bo vedno mogla imeti svojega delegata v skupščinah na raznih nivojih.

Udeleženci so tudi vpraševali, ali naj bo delegat stalen ali občasen. Možno morajo biti različne rešitve. Nejasen pa ostaja položaj tistih delegatov, ki bodo izbrani za predsedniške dolžnosti v skupščini zaradi posebnih dolžnosti, ki lahko bistveno ovirajo njihove dolžnosti do volivcev. Nejasno je tudi načelo, kako opredeliti kriterij za delegate v krajevni skupnosti: ali po številu prebivalstva ali po številu delavcev na tem področju in kakšno naj bo to razmerje.

(Povzetek iz »Informacij« sindikata)

Spremembe kategorizacije delovnih mest

Delavski svet je na svoji 12. in 13. seji 5. in 12. julija 1973 sprejel naslednje spremembe kategorizacije delovnih mest in kategorije novih delovnih mest:

Tek. št.	Sekt.	Kvalifikacija	Naziv delovnega mesta	Kateg.
1.	TS	KV	Kovač KO	X.
2.	TS	KV	Skupinovodja montaže KO	X.
3.	TS	KV	Monter telovadnic KO	IX.
4.	TS	KV	Varilec KO (Spremenjen naziv iz elektro in avto-genih varilec)	VIII.
5.	TS	PK	Priučeni ročni delavec I OS	VII.
6.	TS	PK	Pomožni obdelovalec površin	IV.
Nova delovna mesta				XIII.
7.	NS	VS	Samostojni referent za nabavo lesa in lesnih predmetov dela	XIII.
8.	PS	VS	Predstavniki za Slovenijo	VII.
9.	PS	PK	Servisni delavec	VI.
10.	TS	PK	Priučeni delavec OS naziv delovnega mesta:	
11.	NS	SS	Samostojni referent za nabavo lesa in lesnih predmetov dela se spremeni v naziv:	XII.
			Referent za nabavo lesa in lesnih predmetov dela	

Delavski svet je na svoji 13. seji 12. julija 1973 sprejel dopolnilo 9. člena pravilnika o sistematizaciji delovnih mest.

Dosedanji 3. odstavek postane 4., vnesli pa smo novi 3. odstavek:

- kot dokončana šolska obveznost velja dokončana šolska obveznost, ko je bil delavec šoloobvezen;
- kot poklicna šola velja tista šola, ki po obveznem šolanju traja še dve ali tri leta in se konča z zaključnim izpitom;
- kot srednja šola velja tista, ki po končani šolski obveznosti traja še 3 leta ali več in se konča z zaključnim izpitom. Sem spadata tudi delovska in komercialna šola. Predpogoj za obiskovanje teh dveh šol pa sta dosežena kvalifikacija in zaključni izpit;
- kot višja šola velja tista, ki po srednji šoli traja še dve leti in se konča z ustrežno diplomom. Absolventski staž na visoki šoli je interno priznan kot višja šola;
- kot visoka šola velja tista, ki traja najmanj štiri leta in se konča z ustrežno diplomom;
- magisterij in doktorat sta znanstveni stopnji, ki ju je mogoče doseči s podiplomskim študijem na visoki šoli.

10 let v podjetju

Tudi letos smo nagradili jubilarne s kristalnimi vazami

1. Arih Anica	33. Murnik Jože
2. Avsenek Anica	34. Novkovič Slobodan
3. Avsenek Janez	35. Palhartinger Mirko
4. Bajič Veljko	36. Palovšnik Mila
5. Berce dipl. oec. Majda	37. Pantič Milenko
6. Berlogar Jožica	38. Peterman Pavel
7. Bešter Marija	39. Petriček dipl. ing. Peter
8. Bijol Stanislav	40. Pirnat Ana
9. Bizjak Ljudmila	41. Podlipnik Slavica
10. Blažič Valentin	42. Posavec Marija
11. Bracar Ivanka	43. Potočnik Pavel — ključav.
12. Čemažar Marija	44. Preštrl Marija
13. Dežman Milka	45. Resman Erna
14. Dijak Alojz	46. Resman Milena-Volk
15. Dolar Filip	47. Resman Olga
16. Pesjak Zdenka	48. Robič Helena
17. Gašperin Antonija	49. Robič Terezija
18. Grčar Helena	50. Sodja Alojz
19. Gregorič Verena	51. Strgar Frančiška
20. Hirci Marija	52. Stunkovič Franjo
21. Hribar Janez — mizar	53. Sudič Anton
22. Jagodic Ljudmila	54. Sinkovec Jožica
23. Justin Franc	55. Slibar Slavko
24. Kocjančič Marica	56. Tavčar Janez
25. Kolman Marta	57. Trlejšek Jože
26. Lavrič Ivanka	58. Urh Sonja
27. Legat Anica	59. Vavpotič Marjeta
28. Leskovec Rajko	60. Vužem Zvonimir
29. Mandeljc Nada	61. Peterman Janez
30. Marinšek dipl. ing. Bojan	62. Polončič Vincencij
31. Marolt Jože	
32. Mežnarc Marija	

Čestitamo!

Ustanovljena je temeljna telesnokulturna skupnost (TTKS) Radovljica

Živimo v času, ko se uveljavljajo novi odnosi v naši socialistični družbi. Z uresničevanjem načel pri upravljanju z ustvarjenimi sredstvi dejansko omogočamo neposrednemu ustvarjalcu, da vodi in sooblikuje družbeno razvojno politiko v skladu s svojimi željami in potrebami. Tudi na področju telesne kulture aktivno delujemo za uveljavitev novih odnosov. Telesni kulturi smo v preteklosti posvečali premalo pozornosti, njen družbeni pomen so podcenjevali, odnos družbeno političnih faktorjev do nje je bil mačehovski. Posledice takega stanja so se negativno odražale v razvoju telesne kulture, ki je močno zaostajala za splošnim družbenim razvojem. Sele s pismom tovariša Tita in izvršnega biroja je telesna kultura v naši družbi dobila pomembnejšo vlogo in doživela družbeno politično reafirmacijo.

Letos poletj je skupščina SRS sprejela zakon o telesnokulturnih skupnostih SRS ter s tem dala pobudo in obveznost za ustanavljanje TTKS.

Formalno je delo za formiranje TTKS poteklo z ustanovitveno iniciativnega odbora, ki ga je imenovala občinska skupščina. Dejansko pa smo se na ustanavljanje TTKS pripravljali v krogih telesnokulturnih delavcev že od lanskega poletja, ko smo obravnavali osnutek zakona javno. Ker je zakonodajalec želel uskladiti zakon z zahtevami nove ustave, je do sprejetja zakona prišlo sorazmerno pozno.

Iniciativni odbor je opravil veliko pripravljenega dela za ustanovitev TTKS.

- Pripravil je osnutek statuta
- poslovník dela skupščine
- izhodišča programa za leto 1974
- izdelal je sistem volitev delegatov
- evidentiral je kadre za organe skupnosti.

Iniciativni odbor je bil pri svojem delu deležen podpore družbeno političnih organizacij občine in pomoči IO za RTKS, tako da smo lahko že 15. 11. ustanovili našo TTKS. Skupščino bi lahko sklicali že prej, vendar smo želeli biti dobro pripravljeni.

Ustanovitev TTKS je najpomembnejši dogodek za telesno kulturo naše občine. Ob pripravah na ustanovitev skupnosti smo zbrali podatke o članstvu v posameznih temeljnih telesnokulturnih organizacijah

(TTKO). Ugotovili smo, da bo TTKS dejansko združeval interese 10.000 občanov. Sele v številkah se torej v celoti kaže moč naše skupnosti.

Glavna naloga TTKS je približati telesno kulturo delovnemu človeku, proizvajalcu in ustvarjalcu sredstev ter mu omogočiti, da bo sooblikoval politiko skupnosti. Pri tem bo treba kar v največji meri upoštevati njegove želje in potrebe.

TTKS je samoupravna skupnost delovnih ljudi in občanov, vključenih v telesnokulturne organizacije, OZD ter občanov iz KS.

Skupnost ima skupščino in izvršni odbor. Skupščino sestavljajo delegati iz OZD, KS in osnovnih telesnokulturnih organizacij. Skupščina naše TTKS ima 46 delegatov, od katerih je 18 predstavnikov OZD, 18 iz KS in 18 iz osnovnih telesnokulturnih organizacij. Izvršni odbor je sestavljen iz 12 članov, od katerih smo kar štirje iz Elana.

Izhodišča programa za leto 1974, katerega smo potrdili na skupščini poudarja množičnost in usposabljanje in aktiviranje kadra za strokovno delo v telesnokulturnih organizacijah.

Veliko smo razpravljali o financiranju telesnokulturne skupnosti. Zakon predvideva tri oblike, ki naj bi temeljele na samoupravnem sporazumu. Prva možnost je iz osebnih dohodkov, druga iz dohodka OZD, tretja pa delno iz dohodka, delno iz osebnih dohodkov. Predpogoj za uresničitev take oblike financiranja je vsekakor zmanjšanje proračunske obremenitve OZD. Seveda moramo v sistem financiranja zajeti poleg OZD tudi kmetovalce, obrtnike in občane svobodnih poklicev. Tako zbrana sredstva bi uporabili za izvedbo programa, objekte posebnega pomena pa bi financirali iz sredstev, zbranih na drug način. Z dograditvijo telovadnic ob novih šolah se strinjajo vsi delegati. Izglasovali smo sklep, s katerim TTKS podpira predvidene akcije za zbiranje sredstev v ta namen. Dograditev teh objektov bi bila izrednega pomena za telesnokulturno aktivnost v naši občini.

Od tega ne bi imela koristiti samo mladina, ampak tudi številni občani, katerim bi bili ti objekti na razpolago za njihovo rekreativno dejavnost.

Organj skupnosti morajo voditi in izoblikovati politiko telesne kulture v naši občini, deliti finančna

sredstva, voditi kadrovske politiko, sodelovati s TTKS drugih občin ter preko svojega delegata neposredno in posredno vplivati na delo republiške skupnosti in na zvezno politiko telesne kulture.

Skupnost združuje osnovne organizacije s področja strelstva, lovstva, ribištva, taborništvo, letalsko, AMD in planinsko organizacijo, šolska in ostala športna društva.

V naslednjem letu čakajo skupnost, poleg že naštetih splošnih še prav specifične, izredno težke in odgovorne naloge. Sedanji sistem delegatov bo treba razviti v sistem, ki bo v celoti upošteval delegatske odnose, kot jih predvideva nova ustava. Doslej se taka praksa še ni uveljavila. Sklepanje samoupravnih sporazumov za financiranje bo tudi ena od težjih nalog, ki jo bomo uspešno realizirali le s sodelovanjem vseh družbeno političnih dejavnikov. Vsi, sedanjí akti in določila skupnosti so začasna značaja in jih bomo morali drugo leto uskladiti z novo ustavo, ki jo bomo sprejeli.

Kot delavcem tovarne športnega orodja nam morajo biti ti novi to-

kovi v naši telesni kulturi dvakrat dobrodošli. Prvič zato, ker ima ustvarjalec sredstev možnost odločati o uporabi le-teh. Na ta način bomo lahko dejansko vplivali na razvoj telesne kulture v občini. Drugič pa smo kot proizvajalec športnega orodja neposredno zainteresirani za poživitev telesnokulturne aktivnosti, kar se bo direktno odražalo tudi v povpraševanju z našimi izdelki. Vsled tega menim, da bomo ravno v ELANU morali zavzeti pozitivno stališče do samoupravnega sporazuma in biti vzor aktivno orientirane OZD do nove politike na telesnokulturnem področju. Poživiti moramo aktivnost naših sekcij v sindikalnem SD, analizirati naše potrebe na tem področju družbenega udejstvovanja in razmisliti o možnosti bolj množične rekreacije naših delavcev. To bi se pozitivno odražalo pri osebnem razvoju delavcev kot ljudi pri naši delovni in obrambni sposobnosti.

Novi aktivnosti na področju telesne kulture moramo tudi mi prispevati svoj delež, da ji bomo dejansko zagotovili nemoten razvoj v taki obliki, ki bo ustrezala našim željam in potrebam.

Dipl. ing. P. P.

Nov veter v DIT-u

Društvo inženirjev in tehnikov je eno tistih stanovskih združenj, katerega glavna naloga je širiti obzorje svojih članov, reševati skupno problematiko s strokovnega področja, izoblikovati svoje člane v ljudi, ki se aktivno vključujejo v sodobne razvojne družbene procese.

Na gorenjskem področju deluje DIT gozdarsko-lesne stroke že več let. Dejstvo je, da je društvo imelo svoje svetle in temne čase. Ne bomo govorili o uspehih in aktivnem delu iz preteklosti. Spregovoriti moramo o sedanjih dogodkih, ki obetajo boljše čase našemu DIT-u.

20. 11. 1973 smo se zbrali na občinskem zboru na Bledu. Staro društvo, v katerem smo bili združeni z gozdarji, smo razpustili in ustanovili nov DIT lesarstva. Gozdarji so svoj DIT ustanovili že pred nami. V novem DIT-u bodo lahko člani vsi inženirji in tehniki, zaposleni v lesni industriji in ne samo inženirji in tehniki, ki so pridobili izobrazbo s področja lesarstva. Ker sta LIP in ELAN na tem področju glavna dejavnika v naši regiji, je povsem razumljivo, da bo od naše skupne aktivnosti odvisen tudi uspeh bodočega dela DIT-a.

Vsi udeleženci občnega zbora smo čutili potrebo po aktivnem društvu, ki bi imelo zanimiv delovni program in sposobno vodstvo, ki bi ta program lahko tudi realiziralo. Vsled tega smo skrbno izbral vodstvo novega DIT-a in izvolili izvršni odbor sposobne in dela voljne ljudi. Iz ELAN-a sta to tov. Pintar Alojz, ki je bil izvoljen za predsednika ter tov. Marička Hrovat kot tajnica odbora. LIP ima v odboru tri predstavnike. Izvolili smo tudi nadzorni odbor, v katerem so tov. Hočevar Jurij, tov. Robič Andrej in tov. Jarc Valentin.

Tudi v bodoče je pričakovati, da bomo imeli skupne probleme z DIT-om gozdarjev. Ker pa bi seveda z njimi želeli tudi sodelovati, smo določili koordinacijsko skupino, ki

jo sestavljajo predsednika in tajnika obeh DIT-ov; po potrebi pa se ta skupina še razširi.

Novi družbeno politični tokovi zahtevajo večjo angažiranost nas vseh, predvsem pa delavcev na odgovornejših delovnih mestih, na katerih pa ravno delajo inženirji in tehniki. Zavedati se moramo, da je širjenje obzorja in splošne izobrazbe poklicna dolžnost (ne le pravica) vsakega inženirja in tehnika, ravno tako pa tudi njegovo aktivno vključevanje v družbeno življenje. Uspeh novega DIT-a zavisi od nas samih; če se bomo aktivno vključevali, uspeh ne bo izostal. DIT je mesto, kjer se lahko razvijajo tudi medsebojni osebni odnosi, za katere vemo, da ne dosegajo zaželjene ravni — v delovni vsakdanjosti pa nj ne časa ne prilike, da bi se temu problemu in različnim drugim nasprotjem kaj več posvečali.

Trdno sem prepričan, da bosta tudi vodstvi obeh OZD pri svojih najboljših močeh podprli aktivnosti DIT-a, če bo ta s svojim delom dokazal, da to podporo zasluži.

Pred občnim zborom je imel tovariš Svetina Tone, pisatelj »Ukane«, predavanje o socialistični morali. Predavanje je bilo zanimivo in nam je odprlo področje, ki je daleč od ekzatnega dela nas inženirjev in tehnikov. Za marsikoga so bile to povsem nove stvari, o katerih premalo razmišljamo in zato tudi ne izoblikujemo svojih stališč in se tudi ne opredeljujemo. Po predavanju je bila zelo živahna diskusija. Za »zabelo« je poskrbel tov. Sitar, ki je naš akutni problem pomanjkanja lesa povezal s temo predavanja — razburjene duhove pa je pomiril tov. Hočevar. Želimo si lahko še več takih predavanj na podobni, vsem dostopni ravni.

Ponovno apeliram na vse inženirje in tehnike ELAN-a, da z aktivnostjo dokažemo svojo pozitivno družbeno opredeljenost in zavest, ter si tako ustvarimo ugled v družbi, katere del smo.

Dipl. ing. P. P.

Posnetek iz ustanovne skupščine

Stanovanjska anketa je obdelana

(Nadaljevanje)

Glede na plačila zaposlenih za stanovanjske najemnine in kredite smo ugotovili, da je 39 % razvrščenih v skupino z najnižjim odplačilom 100 in 110 din. Odplačil za kredite ti najnižji zneski ne obsegajo. 35 % zaposlenih ima najvišja odplačila, t. j. čez 200 din. Tu pa so že vključena tudi odplačila posojil za gradnjo oz. adaptacijo stanovanja.

Med skupino zaposlenih, ki jim stanovanje ustreza oz. ne ustreza, je razlika le v tem, da je v skupini z ustreznimi stanovanji 39 % zaposlenih z najvišjimi odplačili in 35 odstotkov z najnižjimi odplačili. V skupini z neustreznimi stanovanji pa je 44 % z najnižjimi in 30 % z najvišjimi odplačili. Obe glavni skupini sta zamenjani.

Zaposleni, ki imajo najnižja odplačila, predlagajo za rešitev svojega stanovanjskega problema naslednje:

35 ali 32 % predlaga dodelitev stanovanja, 31 ali 28 % izboljšavo svojih stanovanjskih razmer z adaptacijami in podobno, 23 ali 21 % bi stanovanje kupilo ali ga zgradilo, 21 zaposlenih ali 19 % pa želi stanovanje zamenjati za ustrenejše.

Skupina zaposlenih, ki po anketi

odplačuje največ, pa predlaga naslednje:

44 ali 47 % bi si radi popravili stanovanje, 20 oz. 22 % bi jih bilo za dodelitev stanovanja, zamenjavo pa želi v tej skupini le nekaj delavcev.

Pri podatkih o višini odplačila glede na velikost stanovanja je zanimiva ugotovitev, da v skupini z najnižjim odplačilom, kjer je razvrščenih 75 % zaposlenih, plačujejo s tema dvema zneskoma vse vrste, od sobe do večsobnega stanovanja. To kaže precejšnjo pestrost v plačevanju najemnin, če ne že neurejenosti oz. neuskajenosti. Vzrok temu pa je tudi dejstvo, da je v skupini zaposlenih z najvišjimi plačili precej podnajemnikov, ki za eno samo sobo plačujejo vsaj toliko, kot je znašala do sedaj najemnina za trosobno stanovanje, če ne celo več.

Glede na kvalifikacijo je med anketiranci 53 % nekvalificiranih delavcev, nato sledi 28 % kvalificiranih, 14 % visokvalificiranih oz. delavcev s srednjo izobrazbo, 2 % z višjo in 3 % z visoko izobrazbo.

Med skupino zaposlenih, ki jim stanovanje ustreza in tisto, ki jim

stanovanje ne ustreza, ni bistvenih razlik.

Adaptacijo stanovanja predlaga kot rešitev svoje stanovanjske problematike največ nekvalificiranih in kvalificiranih delavcev. Pri nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcih sledi v skoraj enakem številu dodelitev, gradnja oz. nakup in zamenjava stanovanja. Pri kvalificiranih delavcih pa sledijo predlogi za nakup za dodelitev in šele na koncu za zamenjavo stanovanja.

Zaposleni imajo po anketi naslednji stanovanjski status 34 % jih je lastnik stanovanja, 29 % je družinski članov in 16 % podnajemnikov.

V skupini z ustreznimi stanovanjem je kar 53 % lastnih stanovanj, 26 % pa so člani družinskih gospodinjstev; sledijo še ostali v manjšem številu.

V skupini z ustreznimi stanovanjem je 33 % članov družinskih gospodinjstev in 29 % podnajemnikov. Lastnikov stanovanj, nosilcev stanovanjskih pravic in nosilcev stanovanjskih pravic v skupnem stanovanju je v tej skupini vsakih po 11 %.

Če pogledamo predloge za rešitev stanovanjske problematike glede na status zaposlenih, ugotovimo, da je največ predlogov za iz-

boljšave prišlo od 77 lastnikov stanovanj in od 76 družinskih članov. Sledijo podnajemniki, ki v 42 primerih predlagajo dodelitev in v 39 primerih gradnjo oz. nakup stanovanja s pomočjo kredita.

Za zamenjavo je bilo 22 predlogov nosilcev stanovanjske pravice.

Iz podatkov o številu družinskih članov posameznih anketirancev ugotovimo, da ima 248 zaposlenih ali skoraj 36 % štiričlanske družine. Sledi 191 oz. 28 % s tričlanskimi in 92 ali 13 % s petčlanskimi družinami. Šele nato pride 71 ali 10 %, katerih družine tvorita le dva člana.

Med skupinami zaposlenih z ustreznimi in neustreznimi stanovanjem, ni bistvene razlike. Le v skupini z neustreznimi stanovanjem, so na tretjem mestu dvočlanske družine, namesto petčlanskih v skupini z ustreznimi stanovanjem.

58 zaposlenih s štiričlansko in 75 zaposlenih s tričlansko družino želijo izboljšati svoje stanovanjske razmere z adaptacijami. Sledi 34 predlogov za gradnjo in 37 za nakup stanovanja, nato 23 oz. 13 za dodelitev in 29 za zamenjavo.

Tudi zaposleni z dvočlanskimi družinami težijo k izboljšavi svojega stanovanja, pa tudi predlagajo dodelitev in zamenjavo.

Samski delavci največkrat predlagajo dodelitev.

Dodelitev stanovanja glede na stanovanjski status zaposlenih predlagajo največ zaposleni s tričlanskimi družinami, nato zaposleni z dvočlanskimi družinami, s štiričlanskimi družinami in v enakem številu samski delavci ter petčlanske družine.

Take podatke smo dobili z anketo. Na njihovi osnovi bomo izdelali zaključke in sestavili srednjeročni program stanovanjskih potreb. Ta bo omogočil načrtno reševanje stanovanjskih vprašanj in upošteval potrebe, ki nastajajo z razvojem delovne organizacije za vse profile zaposlenih. Obenem pa bo zagotovil tudi smotno porabo denarnih sredstev.

S tem programom se bo delovna organizacija vključila v usmerjeno graditev stanovanj v okviru občinskih srednjeročnih programov. Pogoj za učinkovito uresničevanje usmerjene graditve je usklajevanje interesov vseh dejavnikov, ki sodelujejo v stanovanjski graditvi.

S tem bo možen hitrejši razvoj industrijskih metod graditve in smotnejše opremljanje zemljišč s komunalnimi napravami. Seveda pa vse to lahko vpliva tudi na stabilizacijo cen. S tem pa se poveča tudi fizični obseg graditve, kar bo omogočilo hitrejšo odpravljanje pomanjkanja stanovanj.

O tem programu bo govora v eni izmed naslednjih števil. Naše smu- čine.

Dipl. soc. delavka
ZOFKA GODLER

Globočnik Cene

Elanova mladina je delovna

V BODOČE SE BO PREIMENOVALA V KONFERENCO MLADIH DELAVCEV V OKVIRU SINDIKATA

Pred nami je sprejetje nove ustave, ki predvideva ustanavljanje TOZD, razne samoupravne skupnosti, delegatske sisteme, daje poudarek večji odgovornosti itd. V skladu s temelji nove ustave in z družbenim dogovorom med predsedstvom republiške konference ZMS in predsedstvom izvršnega sveta ZSS se bomo tudi tovarniške konference ZMS preimenovala v konference mladih delavcev pri osnovni organizaciji ZSS.

Enostavneje bi lahko rekli, da se bomo mladi delavci odslej organizirali skupaj s sindikati v enotno družbenopolitično organizacijo in izpolnjevali enotne cilje. Predvsem bomo morali biti še naprej aktivni, celo bolj kot doslej. S starejšimi, bolj izkušenimi tovariši se bomo morali brezkompromisno boriti proti ozkosrčni miselnosti, osebnim interesom in pasivnosti velike večine naših članov. Neposredni proizvajalci se vse premalo zavedajo svojih pravic in tudi dolžnosti v boju za uveljavitev teorije v praksi, saj se ti dve pri nas še vedno preveč razhajata.

Zavedati se moramo, da je kritika včasih res na mestu, da pa stvari ne moremo čez noč spremeniti. Res pa je tudi, da je včasih ta kritika uperjena v nas same. Nova ustava govori v prid neposrednim proizvajalcem, treba jo bo le dosledno izvajati. Še so stvari, ki si jih bomo morali mladi priboriti skupno s sindikalno organizacijo in jih vnesti v interne cilje. Konferenca mladih delavcev bo še vedno vodila razne oblike družbenopolitičnega izobraževanja, kot so npr. seminarji za mlade delavce. Naša mladinska organizacija je take seminarje že imela in jih bo tudi v bodoče. Na drugih področjih kot npr. športno, kulturno itd. pa bosta imeli sindikalna organizacija in konferenca mladih delavcev Elana odslej enoten program in tudi skupno finansiranje.

Verjetno ste mnogi brali v Gorenskem glasu o sodelovanju naše mladinskega aktiva z drugimi sorodnimi aktivni v delovnih organizacijah in na terenu. Zlasti plodno je naše sodelovanje z mladinskimi aktivom Kokrica iz Kranja.

Prejšnji mesec je bil na Kokrici smučarski sejem, kjer so prodajali Elanove proizvode. Bil je zelo uspešen, za kar gre tudi nam mladim precejšnja zasluga. Predvajali smo zanimive filme o razvoju našega podjetja, o začetkih smučanja na Blokah, o atraktivnem smučanju, o GLM metodi učenja smučanja. Celo filma o naših čolnih ni manjkalo. Naši mladinci Janez, Marjan, Rudi in Bogdan so seznanjali obiskovalce sejma tudi z vešččinami, ki jih mora obvladati vsak smučar. Tu mislim predvsem na popravlilo drsne obloge, ostrenje robnikov itd. Poleg tega so naši mladi strokovnjaki montirali smučarske vezl in svetovali pri nakupu smučl. Pri taki prizadevnosti seveda reklamni in prodajni uspeh nista izostala.

V nočastitev dneva republike se je naša dramska skupina udeležila tudi proslave na Kokrici in predstavila svoj dramski spored. V nedeljo, 25. 11. je bil v Begunjah orientacijski pohod, ki so se ga udeležili tudi člani naše mladinske organizacije. Franci, mladji Aleš in Ljubica so se dobro odrezali in med

24 ekipam osvojili 6. mesto. Imeli pa so neverjetno smolo. Progo so prehodili brez napak, pozabili pa so vpisati dolžino vlečnice v Krpinju in njeno višinsko razliko, čeprav je naš dober smučar Franci znal te podatke na pamet. Tako so se morali odpovedati drugemu mestu.

Naj omenim še to, da sta naš aktiv in sindikalna organizacija končno dobila svoje prostore v dveh Elanovih zgradbah, za kar se imamo zahvaliti razumevanju naših vodilnih predstavnikov. Dela, ki jih opravlja naš mladinski aktiv samostojno, gredo že proti koncu in kmalu bomo lahko v prenovljenih prostorih. Novega prostora se najbolj veselijo na novo ustanovljeni tehnološki klub, ki že čaka na svojo uradno potrditev.

Naše vodstvo želi, da bi v nove prostore aktiva zahalalo čim več članov, ki bi se vključili v delo konference mladih delavcev na raznih področjih, predvsem pa v delo tehnološkega kluba.

Globočnik Cene

Cepljenje proti gripi ni uspelo

Po podatkih naše zdravstvene službe je bilo prvih cepeljenih le 150 članov kolektiva. To predstavlja od skupno 776 zaposlenih v podjetju in IE le dobrih 19 %.

Številka je zelo skromna, če naj bi jo cepljenje odigralo preventivno za kolektiv, bi se moralo cepiti najmanj 80 % ali z drugimi besedami vsaj 600 zaposlenih.

Kje je vzrok take velike abstinence? Nekateri se mogoče bojijo vbo-

da z iglo. Še več pa je takih, ki cepljenju dosti ne zaupajo. Zgodilo se je namreč že, da smo bili cepljeni proti popolnoma drugi vrsti gripe, kot pa je trenutno razsajala.

Prepričani pa smo, da je letošnje cepljenje pravo in uspešno. Mogoče smo o tem premalo obvestili zaposlene, da bi jim s tem ponovno po- verili zaupanje v uspešnost cepljenja.

Urednik

Jamarstvo zanimiv in lep šport

Kot je verjetno mnogim znano, smo v okviru tehnološkega kluba pri TKZMS Elan 17. in 18. novembra obiskali sistem jam v Rakovem Škocjanu.

Že takoj na začetku naj omenimo, da so bile kot vedno tudi tokrat težave z udeležbo. Zanimivo je, da tako kot drugje tudi pri nas obvestila bolj malo zaležejo. Zanimanje mladih in ostalih starejših članov kolektiva, ki bi se tudi lahko udeležili izleta, je zelo majhno.

Mladji jamarski entuziast Noe je že popolnoma obupal nad prijavljenimi štirimi Elanovci. Številka se mu je zdela nekam majhna, saj je računala vsaj na 20 prijavljenih. Predlagal je Vinetu, da bi po hitrem, a učinkovitem postopku seznanila s predvidenim izletom še nekaj mladih. Izkazalo se je, da trud ni bil zaman. Vsega skupaj nas je bilo končno 9. Naš nabavni referent Rudolf je po samoupravnem dogovoru svoje delo opravil in nabavil vse potrebno za dobro počutje v železcu, pa tudi na zalivanje kulinaricnih dobrot ni pozabil. Noe in Vine sta se neumorno trudila, da bi nabavila vso potrebno opremo. Največ preglastic sta imela s prevoznim sredstvom, saj so bili vsi Elanovi kombiji kot nalašč na zagrebškem sejmu. Dan pred odhodom se je štab še zadnjič sestel in preveril, če je z opremo vse v redu. Res ni bilo kaj pripomniti, le kombija še nismo imeli. Pozno v noč smo spraševali po vsem Bledu za prevozom, a vse zaman. Ni nam preostalo nič drugega, kot da smo šli k zaslužnemu počitku.

Vine je bil zjutraj prvi pri Elanovem vratarju. Nebo je bilo brez oblaka in dežja se ni bilo treba bati. Pripravil je hrano, šotor in vso potrebno opremo ter čakal. Pridružil se mu je kmalu še drugi Elanov jamar Stefan. Prišel je tudi tretji turist Tonček, ki je zastopal sindikat. Potem pa konec! Vine jo je mahnil v obrat, ker je bil radoveden, kje so ostali prijavitelci. Ker jih je našel na delovnem mestu, ni bil nič kaj preveč začuden. »Delati je treba, delati! Danes je delovna sobota,« so mu odgovorili. No, lepa reč, si je mislil in se s Stefanom napotil na malico. Ko sta se Stefan in Vine najedla dobrih hrenovk, so jo z Bleda primahal še ostali jamarji in to kar z osebnim avtomobilom. Je pač tako, da v sili vse prav pride, povrhu pa je tak prevoz še cenejši kot s kombijem.

Hitro smo natovorili na prtljažnik škode Elanov T 300 ter vso ostalo opremo. Stefan je medtem pregovoril svojega sodelavca Toma, naj peje preostale udeležence, ki jih uboga škoda res ni mogla sprejeti.

Tako sta oba avtomobila končno krenila proti Notranjski. Vine je med potjo ugotovil, da predstavnika sindikata Tončka ni ne v enem, ne v drugem avtomobilu. Škoda, da ga ni. Po drugi strani pa je to kar ustrezalo, saj sta bila oba avtomobila polno zasedena. Tonček jo je kar brez naše vednosti mahnil domov, verjetno zato, ker se je pri vratarju naveličal čakati.

Naša »odprava« je pustila za seboj že lep kos poti, ko je zavila na stransko cesto, ki vodi do hotela Rakov Škocjan. Izstopili smo. Pred nami se je odpirala globina kakih 80 m, kjer teče reka Rak, nad njo pa se je bočil kamniti lok, tako ime-

novani veliki naravni most. Res, človek se kar ne more nagledati te naravne mojstrovine. Kmalu jo je primahala za nami tudi škoda s svojim težkim tovorom in posadko. Naš prevoznik Tomo nas je moral na žalost zapustiti in se vrniti domov. Preostali smo jo z našim čolničem mahnilj proti malemu naravnemu mostu, ki je od hotela oddaljen kakih 15 minut v smeri proti presihajočem Cerknškem jezeru. Ko smo prispeli do cilja, smo začeli raztovarjati opremo.

»Mimogrede bi bilo dobro, če bi se še malo prešli, da se v jami kdo ne izgubi,« je dejal naš Jamko, stari jamarski maček. Ugotovili smo, da nas je skupno s »šoferjem« kar sedem — je pač tako, da je danes ljudem težko še kaj verjeti. Oprema je bila kmalu raztovorjena. Naš Maks — šofi je menil, da so škornji verjetno nepogrešljiv pripomoček vsakega jamarja in ni se zmotil.

Komaj smo se dobro preoblekli, že je moralni vodja naše »ekspedicije« Noe začel ukazovati. Čolnič se je hitro znašel na naših ramenih. Prav počasi in previdno smo se začeli spuščati po bregu mimo malega naravnega mostu do reke Rak, saj je bila steza zelo ozka in strma. Toda čoln je bil kmalu v strugi. »Noe, poglej vendar, danes je pa voda veliko večja kot zadnjič,« je zmajeval naš Jamko. »Prav imaš, tole pa ne bo preveč dobro,« mu je odvrnil Noe. Tudi Gabrijel se je strinjal z njima, saj je bil tudi on že v jamah. Ostali pa se za to nismo nič kaj dosti menili. Celo naša kuharica Katra je ostala ravnodušna. Bilj smo prvič v takem okolju in strmeli smo v lepote skal in malega naravnega mostu.

Nismo vedeli, kaj nas še čaka in kakšne načrte imajo Noe, Jamko in Gabrijel, naš je izkušeni jamarji. Iz pravilne zamaknenosti nas je spet predramil Noetov ostr glas. »Gremo, gremo fantje, nimamo dosti časa, čaka nas še dosti dela!« Čolnič je privezan na vrvi s pomočjo Jamkove in Gabrijelove vlečne silne prodiral proti toku. Stvar je bila še težavnejša, ko sta sedla vanj naš Maks šofi in kuharica Katra, edina predstavnica nežnega spola, ki pa je bila bolj turistično kot jamarsko obuta. Jamko in Gabrijel sta začela preklinjati, ker jima tudi jamarski škornji niso več pomagali. Voda si je našla pot v škornje kar od zgoraj.

Kmalu je bil čoln pred vhodom v razširjenj del reke, pred jezerom. Malo smo se odpočili, novinci pa so se spet zazrli v naravne lepote ter spraševali to in ono. Spet se je oglašil Noetov: »Gremo nazaj k škodi po prtljago, nekaj pa vas ostane tu.« Vso prtljago od nahrbtnikov, spalnih vreč, šotora, hrane in svetilk je bilo treba zavezati v šotorsko krilo in spustiti kar po vrvi na najprikladnejšem mestu do čolna. Koristno smo uporabili tudi drevo, ki je rastle nad prepadom, potegnili vrvi okoli njega in kot bi trenil, smo bili spet pri svojih.

Ura je bila že šesto zvečer in treba je bilo prižgati svetilke. Kdo drug kot jamarski strokovnjak Jamko se je lotil tega strokovnega dela. Res je, da se je pri tem nekajkrat opeknel, ostali pa smo se vsaj teoretično naučili prižigati to nepogrešljivo jamarsko sonce. Pomalem je

začelo zebsti. Stefan se je spomnil na dobro kačjo slino in jo brž privlekel iz nahrbtnika. Kako slastni požirki so tekli po grlih, mraza ni bilo več čutiti.

Naposled je bil čoln na začetku jezera, malo stran od mesta, kjer voda začne iztekati v strugo in po kateri smo prej bredli. Najbolj vneti smo se že vkrcali in zaveslali po jezeru navzgor. »Kakšna čudovita tišina,« je bil navdušen Vine. Slišati je bilo samo pozamezne kaplje, ki so padale s stropa na mirno gladino reke. Veslali smo kakih 300 m in prispeli do prve ovire. To je bil pretok vode iz višjega ležečega jezera v nižje ležeče. Znašli smo se pred pravim pravcatim slapom in skušali na vse načine premagati dročo vodo. Noe in Vine sta neumorno vlekla vrvi čolna in se pri tem opirala na spolzke stene ob straneh dvorane. Stefan je držal svetilko in pazil sam nase, da ne bi kam padel. Čoln pa je sem ter tja zadel ob kako skalo in zaslišal se je rezki zvok. Kmalu smo ugotovili, da se te ovire ne bo dalo premostiti. »Kakšna škoda, da ne bomo mogli priti do cilja,« je dejal Noe in počasi smo obrnili čoln. Naš cilj je bil prekoračiti ta prehod, preko katerega ob normalnih vremenskih pogojih teče voda komaj še v potoku. Noe je nadaljeval: »Ko bi prekoračili prehod, bi preveslali še eno jezero in prišli do sistema suhih rogov. Tu bi postavili tabor. Povem vam, tu so lepi kapniki, kot v Postojnski jami, tla so posuta z mivko in drobnimi polžki. Vem celo, kje ta suhi rov pride na površje. To je kotanja v gozdu nekje pod Javorniki.«

Tudi nam je bilo žal, da tega ne bomo videli. Kmalu smo se vrnili tja, kjer smo pričeli. »Hej fantje, ali bo šlo? je zaklical Gabrijel. »Nemogoče,« je odvrnil Noe. »Nobenega dežja, pa toliko vode, to mi pa ne gre v glavo.« Zares čuden pojav. Če bi začelo močno deževati, bi voda naenkrat lahko zalila in napolnila jamo do stropa,« je dejal Noe in nas kar malo prestrašil. »Potem ne preostane nič drugega, kot da natoovorimo vso prtljago v čoln in in se spustimo malo nižje do suhega stranskega rova.« »Najprej prtljaga, nato pa šele živj tovor,« je svetoval jamar Jamko. Usposobili smo tudi gumijast čoln za spremstvo. Ura je bila že več kot devet zvečer, ko smo postavili tabor in pripravili kuhinjo. Prav tako kot svetilke, smo tudi kuhinjo kupili pri zelo znani firmi Coleman in ni kaj reči, lonce smo dvakrat prav dobro zasmodili.

Na svoj račun je prišla tudi naša kuharica, ki se je do sedaj držala bolj kopnega, ker se je počutila tam varneje. Skuhala nam je okusno večerjo, čeprav brez soli in začimb. Toda na prazen želodec se je vse prileglo. »Hrano bi bilo dobro po-

plakniti s kuhanim vinom in pravo kavo. Neumno bi bilo, če bi to zastoj nosili sem dol,« je dejal Maks šofi. Z njm smo se seveda vsi strinjali. Kmalu se je v jami razvilo veselo razpoloženje, ki ga je popestrila še novica: »V hali Tivoli se je pravkar končala hokejska tekma med Jesenicami in domačo Olimpijo. Po dramatični borbi so zmagale Jesenice z rezultatom 3:2.« »Hej, Stefan, za kavo pa še malo kačje sline, potem pa spat,« je predlagal jamarski strokovnjak Jamko. »Varčujte, varčujte, ni je več veliko, malo je mora ostati še za prižiganje svetilk in kuhinika,« je skrbelo Stefana.

V šotoru je bilo prav prijetno toplo, saj nas je grela svetilka. Zjutraj nas je zbudil Noetov glas: »Halo, vstanite, ura je že 8, treba bo napraviti še nekaj posnetkov!« »Kako pa to, da je še vedno tema, če je že 8 ura, je vprašal šofi. V jami je pač tako, da lahko noč in dan ponočujete, pa nič ne veš, kdaj je noč in kdaj je dan,« mu je odvrnil Vine.

Kmalu smo se lotili zahtevne naloge — fotografiranja — snemanja kadrov, kot smo temu strokovno rekli.

Fotografiranje nam je vzelo več časa kot za snemanje kakega kratkometražnega filma. Noe in kemik Jamko sta imela pri tem veliko uslugo, saj sta po svojem alkemijem postopku napravila tak svetilni prašek, da je ob vžigu tako zakadil rov, kot če bi zapeljala vanj kaka stara lokomotiva.

Pri osvetlitvi motiva smo si pomagali tudi z našimi svetilkami in seveda s svetlinim praškom, ker brez tega posnetki ne bi uspeli. Ko so bili posnetki gotovi, smo bili spet vsi dobre volje in upali, da bodo uspeli.

Šlo je že proti poldnevu. Treba je bilo pripraviti vse stvari in jih prepeljati v čoln po reki Rak do izhodišča naše poti. Naš nepogrešljiv prijatelj T 300 je bil žal po končanem izletu kar precej poškodovan.

Poslovili smo se torej od Hogo nove jame in od reke Rak, ki teče najprej po ravnicah mimo hotela Rakov Škocjan in izpod velikega naravnega mostu v Tkalca Jamo. Tu ponikne in se v Planinski jami združi z reko Pivko. Na dan priteče kot Unec pri istoimenskem kraju.

Po kosilu, ki smo si ga pripravili kar na prostem, smo brez posebnih težav naložili čoln in ostalo opremo, ter jo mahnilj proti domu.

Sklenili smo, da še pridemo in si ogledamo tudi ostale jame tod okoli. Razširili bomo tudi jamarsko dejavnost mladinskega aktiva Elan in jo približali vsakemu članu kolektiva, ki ga ta oblika rekreacije zanima.

Globočnik Cene

Tekači pozor!

Človek, utrujen od pehanja za denarjem in udobjem, se vedno bolj zaveda, kako važno je ostati zdrav in sposoben. Razgibati sklepe, nape, ti mišice, utrditi srce, prezračiti pljuča, spočiti duha — to zanj ni več hobi, temveč potreba. Teki in sprehodi na smučeh vsebujejo vse te prvine in veljajo za najbolj zdrav zimski šport. Z njim se lahko ukvarja cela družina, zanj ni potrebnih posebnih izurjenosti kot pri alpskem smučanju, teren pa se nam ponuja na vsakem koraku, če je vsaj malo snega. Pri Skandinavcih so teki narodni šport, vedno bolj popularni pa postajajo tudi v drugih deželah. Velike tovarne zimsko športne opreme v tujini so z reklamnimi akcijami in s širokim izborom opreme razpihale prve iskrice zanimanja za teke v pravi množični šport. Slovenija v tem pogledu zaenkrat še spi. Ko pa se bo tudi pri nas začela uveljavljati ta nadvse koristna moda, je Elan ne sme dočakati nepripravljen. Nasprotno — popularizirati mora teke, prebrati in posejati mora ledi no tega področja, če hoče kasneje bogato žeti. Tega pravila se mnogo bolj kot mi zavedajo naše konkurenčne firme. Če vse večje tovarne

smučji imajo v svojih kolekcijah veliko izbiri tekaških smučji. Elan bo letos prvič predstavil lastne tri tipe smučji za teke in sprehode. Upajmo, da bo start uspešen.

Kaj vse je potrebno za smučke teke in sprehode?

Smučji so prilagojene namenu uporabe. Bile naj bi čim lažje, kajti tekač se giblje samo s pomočjo lastnih mišic. Tekmovalne tekaške smučji so zato narejene iz zelo lahkih materialov, so ozke (48 do 53 mm), posebnih dimenzij, par takih smučji pa tehtata največ 1220 g. Nima jo kovinskih robov, drsno ploskev pa prirejeno tako, da maže čim dlje drže. Smučji za sprehode so nekoliko širše, tako da je z njimi lažje hoditi po celem snegu. Imajo robnike, ki so tekaču v veliko pomoč, posebno na tršem in valovitem terenu. Široke so od 60 do 80 mm,

in so za polovico lažje od alpskih smučji enake dolžine. Njihova drsna ploskev je iz plastične mase, tako da jih je možno uporabljati tudi brez maže.

Vezi in čevlji za smučke teke so narejeni tako, da je mogoče peto prosto dvigati. Čevlji je pritrjen na smučko samo spredaj. Za sprehode, kjer je dosti spustov po pobočjih in je potrebno tudi vjugati, so primernejše vezi, s katerimi je po potrebi možno fiksirati tudi peto čevlja.

Tudi za tekaške palice velja pravilo, da naj bodo čim lažje. Lahko pa uporabljamo tudi palice za alpsko smuko, po možnosti nekoliko večje. Smučarju morajo segati do pod pazduhe. Mnogo važnejše kot pri alpski smuki pa so pri tekih maže. Smučka mora biti namazana tako, da smučarju olajša drsenje po ravnem, obenem pa »pika« pri hoji navkreber. Za različne vrste snega so seveda tudi različne maže. Mazanje je pri tekaških smučeh z robniki in plastično drsno ploskvijo tako poenostavljeno, da mu je kos tudi nestrokovnjak.

Kot pri vseh drugih športih pa sta tudi pri sprehodih in tekih na smučeh najpotrebnejša rekvizita veselje in dobra volja. Športno društvo Elan upa, da boš tudi ti odkril v sebi kanček zanimanja za smučke teke in se priključil naši tekaški sekciji. Veselje in dobro voljo prinesi s seboj, pri opremi pa ti bo pomagalo naše športno društvo. Nasvidenje torej na belih poljanah.

Dipl. ing. H. M.

Tabela za izbiro dolžin tekaških smučji:

ZENSKÉ

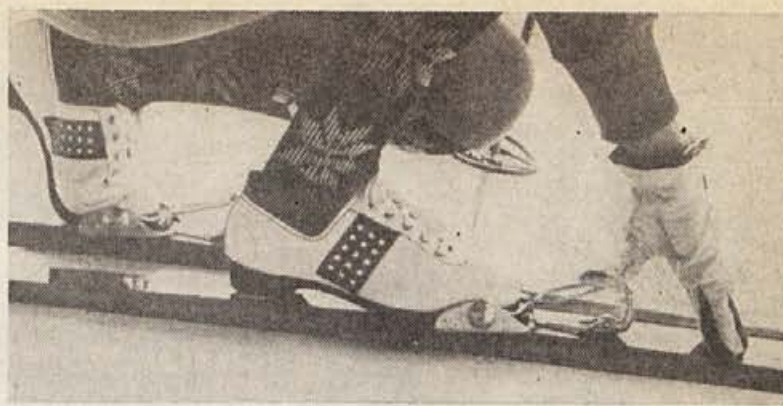
Višina	Smučji	Palice
cm	cm	cm
145	185	110
150	185	115
155	190	120
160	190	125
165	195	130
170	200	135
175	205	140

MOSKI

155	195	120
160	200	125
165	205	130
170	210	135
175	210	140
180	210	145
185	215	150
190	220	155

OTROCI

140	180	105
144	185	105
148	190	110
155	195	115
161	195	120
167	200	125

Čevlji so pritrjeni samo spredaj...

Kaj je v Krpinju novega?

Preden vam predstavimo opravljeno oz. še nedokončano dela na našem prototipnem smučišču Krpinj, morda ne bi bila odveč še naslednja informacija.

Naloga »umetni sneg«, še vedno poteka, saj je zanj predvidena dvoletna doba in bo zaključena torej šele koncem sezone 1974. Dosedanji rezultat in ocene strokovnjakov pa so že sedaj tako ugodne, da mnogi zainteresirani želijo celotni sistem v Krpinju prenesti na svoje terene. Tako je že stekla kompletna izgradnja dveh sistemov, druga dva pa sta naročena. Število vseh zainteresentov pa je še dosti večje, saj so se slovenskim pridružili tudi iz ostalih republik.

Pri nadaljnji izgradnji Krpinja so se tudi v letošnjem letu pojavljali vedno novi problemi. Najprej je bilo treba najti urbanistično rešitev celotnega kompleksa doline Krpinj, s katero je organsko povezano naše smučišče. Izdelanih je bilo mnogo variant, še več pa je bilo prosilcev, ki bi želeli postaviti na to območje hiše oz. vikende. Da bi se izognili morebitni nepremišljeni gradnji, je Zavod za urbanizem Bled izdelal predlog za urbanistično rešitev Krpinja in ga dal interesentom na vpogled. Sledil je sestanek na Zavodu, na katerem so poleg strokovnjakov Zavoda sodelovali še predstavniki Krajevne skupnosti Begunje, Turističnega društva Begunje, našega podjetja in Inštituta Elan. Na tem sestanku je bilo sklenjeno naj bi vzporedno s cesto Begunje — Draga potegnili še namišljeno linijo pri vikendu Černčec. Ves vmesni prostor leto in desno od ceste, ki vodi v Krpinj, bo na razpolago za razvoj smučišča in turizma na tem območju.

Drugo tako »negradbeno« reševanje problematike v zvezi z izgradnjo smučišča pa je bilo zemljišče. Tudi

na tem področju je vse potekalo brez bistvenih zapletov. Lastniki zemljišča, na katerem bodo razširili cesto, so z razumevanjem sprejeli naše prošnje. K realizaciji letošnjega programa je mnogo pripomogla družina Brlogar, ki je dovolila, da postavimo novi paviljon na njenem zemljišču. Pristala pa je tudi na nadaljnje razgovore glede odkupa oz. prenosa zemljišča v velikosti približno 4700 kv. metrov v podaljšku sedanjega parkirnega prostora. Z vsemi temi rešitvami smo seznanili tudi občinske organe, ki so celotno akcijo z razumevanjem potrdili in nam pri tem tudi vsestransko pomagali.

Kratek opis dokončanih in nedokončanih gradbenih del v letošnjem letu:

1. z dovoljenjem KZK Kranj — (obrat Radvoljica smo posekali večjo površino gozda, da bi razširili sedanje smučišče in izgradili še novega na desni strani vlečnice (gledano v smeri proti vrhu Sv. Petra).

2. Razširili so cesto od odcepa od glavne ceste Begunje — Draga do konca sedanjega parkirnega prostora v dolžini cca 600 m. Poleg tega so ta del cestišča izbrazdali ter ponovno nasuli in utrdili.

3. Zaradi razširitve cestišča je bilo treba podreti staro ograjo bolnice v pribl. 55 m. Bolnica nam je odobrila to akcijo pod pogojem, da bomo ponovno postavili celotno ograjo. To bomo seveda napravili in sicer s pomočjo prostovoljne akcije, ki jih organizira TVD Partizan.

4. Zaradi nemogočih razmer na parkirnem prostoru, do katerih je prišlo v času odjuge, je bilo treba v celoti preurediti parkirni prostor. Posneli in odpeljali so vso prst, navozili ustrezno količino debelejšega kamna in še tanjši vrhnji sloj finega peska.

5. Gradnja paviljona (turističnega objekta) poteka v okviru Turističnega društva Begunje. Sanitarije v tej zgradbi bodo seveda služile tako smučišču, kot tudi turističnemu objektu.

6. Začela pa se je tudi obsežnejša izravnava terena na novem smučarski progi. To je povezano tudi z obširnejšimi minerskimi dela, ki so se pričela 3. 12. 1973.

Ob zaključku še nekaj besed v opravičilo, zakaj dela niso potekala v primernejšem času (polet ali zgodaj jesen). Vsa ta dela so namreč vezana tudi na sodelovanje in sofinanciranje naših partnerjev. Leti pa so zahtevali, da morajo dela potekati v času, ki ustreza tem partnerjem.

Vključite se v čim večjem številu med tekače v smučarskem klubu Elan — predvsem vabimo tudi ženske

NOVEMBER

Zaposlili so se:

Dobrav Dragica — KV frizerka — kot delavka v obratu smučj

Kristan Valentin — KV mizar kot strojni delavec v obratu smučj

Hribar Janez — KV mizar — kot monter telovadnic v lesnem oddelku

Paurevič Franjo — KV ključavničar — kot ključavničar v kovinskem oddelku

Babić Pero — KV mizar — kot strojni delavec v obratu smučj

Varl Alojz — NK delavec — kot pomožni delavec tehničnega oddelka v prodajnem sektorju

Kolman Marija — NK delavka — kot delavka v obratu smučj

Prešeren Ivanka — NK delavka — kot delavka v obratu smučj

Mrak Jožica — NK delavka — kot delavka v obratu smučj

Mulej Satnislav — NK delavec — kot pomožni delavec tehničnega oddelka v prodajnem sektorju

Fele Anka — NK delavka — kot delavka v obratu smučj

Mrak Franc — NK delavec — kot lepilec v obratu smučj

Kokol Vida — NK delavka — kot delavka v obratu smučj

Delovno razmerje so prekinili:

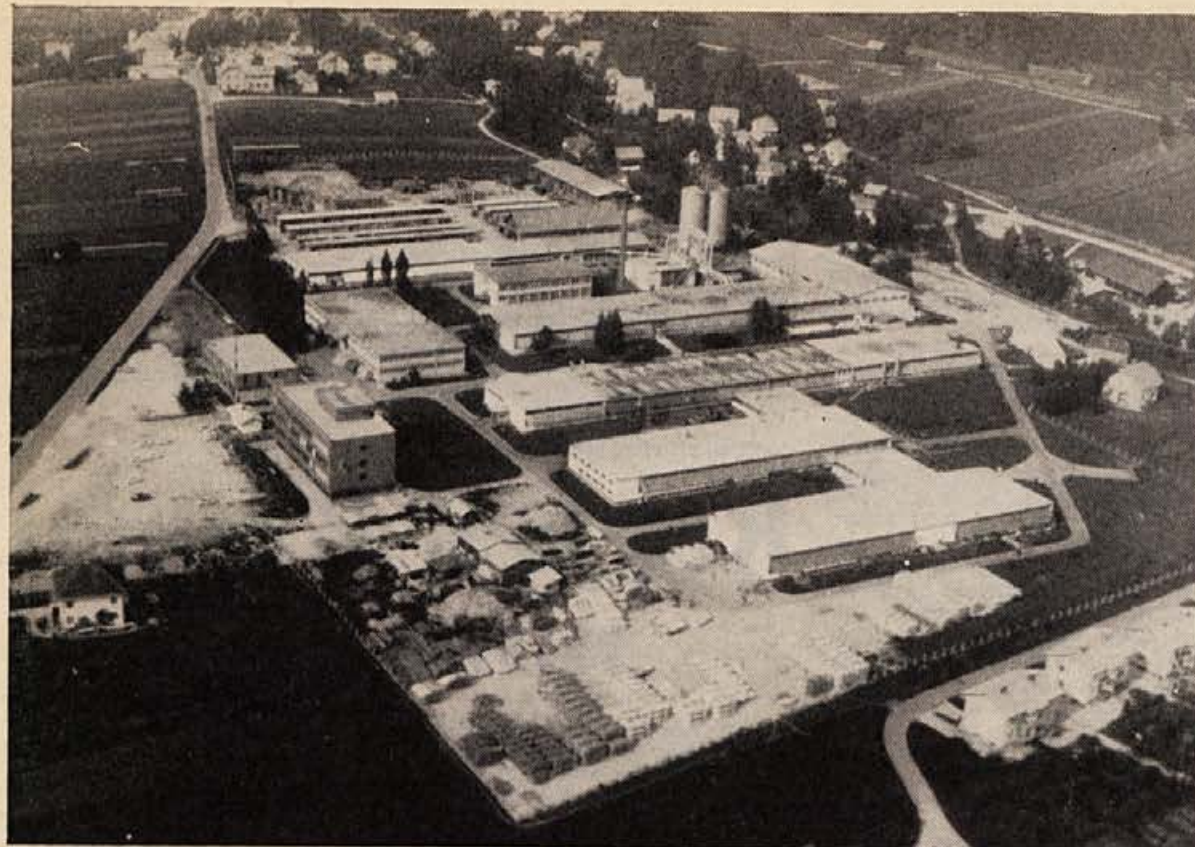
Adam Lucija — PK delavka v obratu smučj — sporazumno

Pintar Stanko — KV avtomehaničar v pomožnem obratu — v JLA

Lunar Janez — SS delovodja pri kontroli smučj — samovoljno

Grad Branko — PK delavec tehničnega oddelka v prodajnem sektorju — samovoljno

Stor Milena — PK delavka v obratu smučj — sporazumno

ELAN — posnetek iz zraka (Foto Kolman)

Ocena italijanskega in svetovnega tržišča z malimi plovili

Članek prikazuje predvsem stanje na italijanskem trgu. Primerjani podatki iz l. 1971, 1972 in delom 1973. Po krizi v l. 1972 se je italijanska industrija malih plovil opomogla. Produkcija se je povečala za 1,8% glede na isto obdobje lani. Vendar velja to predvsem za plovila srednjih dimenzij.

Najbolj se je povečala proizvodnja 5–8 m jadrnice s kabino. Italijani težijo torej k »vikendu na morju«. Prodaja pnevmatskih čolnov upada zaradi konkurence bolj ekonomičnih čolnov iz ABS.

Novosti v Genovi: napovedanih jih je mnogo, a manj kot prejšnja leta. Pri motornih čolnih se kaže močna tendenca da bi se razširili čolnčki »za plažo« z malimi motorji. Pri jadrnicah je situacija bolj

nejasna. Flokji so vedno večji, glavna jadra vedno manjša, oprema vedno lažja. Poudarjajo razliko med »jadrnicami za križarjenje, ki lahko tekmujejo tudi na regatah« in »tekmovalnimi jadrnicami, primernimi za križarjenje.«

V Genovi predvidevajo znatno zvišanje cen. Značilno je, da mnogi proizvajalci in uvozniki za nove tipe še niso definirali cen, pa tudi ne za tipe, ki jih že izdelujejo. Lahko pa pričakujejo povišanje cen za približno 20%.

Francozi na sejmu v Genovi njihova udeležba je bila večja za 30%, kar pripisujejo ugodnemu razmaku med terminoma pariškega in Genovskega sejma in rahlo zasičenosti francoskega trga si Francozi iščejo nove kliente. V Angliji in severnih deželah francoske banke nimajo toliko uspeha — preveč so »mediteranske« — namenjene navigaciji po soncu in z zmernimi vetrovi. Genova je interesantna še zato, ker se tam pojavlja kot kupec »tretji svet« — afriške obalne države. Navigacija je pri Francozih zelo priljubljena zabava, saj vključuje preko 800.000 ljudi. V povprečju pride ena barka na 148 prebivalcev, koncentracija pa je v obmorskih krajih seveda drugačna; na Korziki pride barka na 39 prebivalcev. Stevilo jadrnic se je povečalo za 15%, motornih čolnov pa za 9,7%. Francozi uvažajo mnogo motorjev, nekaj motornih čolnov, le malo pa pnevmatskih čolnov in skoraj nič jadrnic. Izvažajo jadrnice, opremo, jadra. Realizacija v letu 1972 znaša preko 380 milijonov frankov, 40% od tega gre v izvoz. To pomeni 100% porast v primerjavi z lanskim milijonom frankov. Francoskim navizvozom. Francozi so uvozili za 80 milijonov frankov. Francoska nautična industrija je lani zaposlovala 5.452 delavcev, opravili so le milijon delovnih ur.

Svica: ima v svoji floti 60.000 bark, 2000 več kot lani. 60% predstavljajo motorni čolni, 26% je jadrnic in 14% čolnov na vesla. Svica izdela letno 1300 bark (450 jadr-

nic, 350 motornih čolnov, 500 čolnov na vesla). Realizacija dosega 14 milijonov frankov. Osupljiv je podatek, da je 46% čolnov izdelanih iz lesa, 1971 leta so Svicarji izvozili 150 regatnih čolnov (jadrnic) v evropske dežele v skupni vrednosti 2,5 milijona frankov.

(Nadaljevanje sledi)

Knjiga »Zločin pri Lenartu«

Poleti je pri zavodu Borec izšla knjiga Jožeta Vidica ZLOČIN PRI LENARTU. Pisec, ki ga poznamo že po knjigi Beg z morišča, v tem svojem najnovejšem delu obravnava resnično zgodbo o komandirju varnostne obveščevalne službe, ki je bil hkrati agent gestapa in črne roke. Knjiga je pravzaprav zbirka 19 resničnih partizanskih zgodb. Obsega 523 strani in 126 fotografij. Vidic je knjigo napisal na podlagi pripovedi 300 prič in številnih partizanskih ter okupatorskih dokumentov. Prvič nas seznanja z zgodovino in zločini črne roke v Sloveniji. Seveda, vse s pravimi imeni in točnimi podatki.

V eni od devetnajstih zgodb v tej knjigi Vidic opisuje zagrižen boj varnostne obveščevalne službe s plavogardiističnimi agenti na kamniškodolškem področju. Zanimivi so spomini znamenitega partizanskega intendanta Mirka Frankiča-Tilna. Marsikaj zanimivega zvemo iz zgodbe Skrivnostni sestanek pri Mazovcu in o ženi italijanskega generala, ki je bila partizanska obveščevalka.

O knjigi so obširno pisali že vsi slovenski časopisi. Povemo naj le še to, da je knjiga na knjižnem trgu dosegla izjemen rekord: kljub razmeroma visoki nakladi je bila že čez nekaj dni razprodana. Prav zaradi tega nas je zavod Borec obvestil, da bo knjiga po novem letu ponatisnjena. Knjigo bodo naročniki plačali v treh obrokih po prejemu po pošti. Cena je 160 din. Vsi, ki jo želijo naročiti, naj izpolnijo naročilnico in jo pošljejo v uredništvo našega časopisa.

V knjigi so opisani tudi zanimivi spomini našega veterana Rudija Finžgarja in glavnega direktorja dipl. ing. Jožeta Ostermana, zato jo priporočamo vsem članom kolektiva.

ODREZI!

NAROCILNICA

Naročam knjigo ZLOČIN PRI LENARTU

Ime, priimek, ulica (vas) št. in pošta

Knjigo bom plačal po prevzemu v treh obrokih v 90 dneh. Naročilnico pošljite na uredništvo našega časopisa, lahko pa jo pustite tudi pri vratarju.

ZAHVALA

Ob težki izgubi dragega očeta
MAKSA PLOJA
se sodelavcem iz lakirnice lepo
zahvaljujem za sožalje in venec.
Žalujoča hči
Jožica Stojc

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moža in
očeta
ANTONA MEZNARCA
se vsem iskreno zahvaljujem za
izrečeno sožalje, posebej pa se
sodelavcem iz obrata robnične-
nje zahvaljujem za podarjeni
venec.
Žalujoča žena
Marija in sin Tonči

**UREDNIŠKO-REDAKCIJSKI
ODBOR:** dipl. ing. Bezjak Mar-
ko, dipl. ing. Marinšek Bojan,
Ivan Brajnik, prof. Kapus Mili-
ca, Kolman Franci — **UREDNIK:**
Knafelj Slavko — **TISK:** Gorenj-
ski tisk, Kranj